

Rapport

Datum: 23 juni 2006

Rapportnummer: 2006/224

Klacht

Verzoeker klaagt erover dat het regionale politiekorps Groningen heeft geweigerd om zijn aangifte van vernieling op te nemen naar aanleiding van een incident met zijn familie op 11 september 2004.

Verzoeker klaagt er verder over dat de officier van justitie te Groningen bovengenoemd korps heeft verzocht om de aangiften omtrent verzoekers familieruzie die geen betrekking hebben op geweld niet meer op te nemen, maar vast te leggen in mutaties.

Beoordeling

Algemeen

1. Op 11 september 2004 vond in Groningen een schermutseling plaats tussen verzoeker en meerdere familieleden. Ambtenaren van het regionale politiekorps Groningen kwamen ter plaatse en hielden verzoeker aan, omdat hij met een mes zou hebben gezwaaid. Verzoeker werd overgebracht naar het politiebureau en de volgende dag verhoord over het strafbare feit.

2. Verzoeker ging op 17 september 2004 naar het politiebureau te Groningen om aangifte te doen van vernieling van zijn auto door een familielid op 11 september 2004.

3. Verzoeker diende bij brief van 17 september 2004 een klacht in bij de korpschef van het regionale politiekorps Groningen. Deze klacht hield onder meer in dat hij een afspraak voor aangifte moest maken, terwijl een ander dat zonder afspraak kon doen. Tijdens de hoorzitting van de Commissie voor de politiekachten deelde verzoeker mee dat er slechts een vrije mutatie werd opgemaakt, toen hij naar het politiebureau was gekomen om aangifte van vernieling te doen.

4. Bij brief van 12 april 2005 liet de korpsbeheerder aan verzoeker weten dat uit het ingestelde onderzoek niet duidelijk was geworden of politieambtenaren hadden geweigerd om zijn aangifte op te nemen. Uit een mutatie van 17 september 2004 was wel gebleken dat verzoeker de wens had uitgesproken om aangifte te doen van vernieling van zijn auto, maar het was de korpsbeheerder onbekend gebleven welke ambtenaar deze mutatie had opgesteld. Omdat hierdoor onduidelijk was gebleven of de aangifte was opgenomen en wanneer dat zou hebben plaatsgevonden, kon hierover geen uitspraak worden gedaan, aldus de korpsbeheerder.

A. Ten aanzien van het regionale politiekorps Groningen

Bevindingen

1. Verzoeker klaagt erover dat het regionale politiekorps Groningen heeft geweigerd om zijn aangifte van vernieling op te nemen naar aanleiding van een incident met zijn familie op 11 september 2004.

Verzoeker stelt hierbij dat politieambtenaar V. dit weigerde tijdens het verhoor op 12 september 2004 en dat politieambtenaar A. dit weigerde op 17 september 2004.

2. De korpsbeheerder onthoudt zich van een oordeel over de klacht, omdat hij nog steeds geen duidelijkheid heeft verkregen omtrent het niet opnemen van de aangifte.

Wel was hem inmiddels gebleken dat de betreffende mutatie van 17 september 2004 was opgemaakt door politieambtenaar A., maar dat deze ambtenaar zich niets van het gesprek met verzoeker kon herinneren.

Voorts voerde hij aan dat met betrekking tot de incidenten tussen de familie van verzoeker uitvoerig overleg was gevoerd met de officier van justitie. Met haar was afgesproken dat het onderzoek zich diende toe te spitsen op het geweld gepleegd door verzoeker en zijn vader. Tegen hen was proces-verbaal opgemaakt. De andere feiten dienden ter informatie in het proces-verbaal te worden meegenomen.

Voor bovenstaande werkwijze was gekozen naar aanleiding van eerdere incidenten tussen leden van de familie van verzoeker. Er is sinds jaren een vete gaande tussen diverse leden van die familie. In wisselende samenstelling zoeken zij ruzie met elkaar wat regelmatig ontaardt in fysiek geweld. Dit gebeurt vooral op momenten dat men elkaar op de openbare weg of in een winkelcentrum tegenkomt. Buurtagenten hebben vele bemiddelingspogingen gedaan, echter zonder succes. Voor zover bekend heeft justitie in de buurt zich ook met de familie beziggehouden. De wil om het geschil op te lossen is bij diverse leden van de familie niet aanwezig. Daarentegen geeft men wel steeds te kennen tegen elkaar aangifte te willen doen van vermeende gepleegde strafbare feiten. Dergelijke aangiftes dragen niet bij aan een structurele oplossing van het probleem. Dat is de reden dat terughoudend wordt omgegaan met wensen van de familie om tegen elkaar aangifte te doen van gepleegde strafbare feiten, aldus de korpsbeheerder.

De korpsbeheerder gaf verder aan dat het in die lijn waarschijnlijk is dat de medewerker die verzoeker had gesproken, had besloten om de aangifte niet meteen op te nemen, maar te volstaan met het opmaken van een mutatie in het bedrijfsprocessensysteem. Helaas is onbekend gebleven of verzoeker met deze werkwijze heeft ingestemd. De mutatie geeft hierover geen uitsluitsel. Uit de mutatie kan volgens de korpsbeheerder dan ook niet de conclusie worden getrokken dat een politiemedewerker daadwerkelijk heeft geweigerd om de aangifte op te nemen.

3. Betrokken ambtenaar V. verklaarde tijdens het onderzoek dat verzoeker tijdens het verhoor op 12 september 2004 had aangegeven dat hij aangifte wilde doen van vernieling

van zijn auto. V. had hem hierop gezegd dat hij op dat moment verdachte was van een ander strafbaar feit. Indien hij aangifte van de vernieling wilde doen, kon hij dit op het politiebureau doen op een ander tijdstip, maar niet tijdens het verhoor.

V. was gebleken dat verzoeker een week later op het politiebureau was geweest om aangifte te doen van vernieling. Zijn collega A. had de aangifte niet opgenomen, maar had de wens van verzoeker om aangifte te doen vastgelegd in een mutatie. Deze handelwijze was het gevolg van een overleg met de officier van justitie over de familie. Na dit overleg had de officier van justitie de politie verzocht om alles omtrent de familie vast te leggen in mutaties, voordat zou worden overgegaan tot het opnemen van aangiften. Omdat er binnen de familie van verzoeker zo vaak aangifte over en weer werd gedaan, wilde de officier van justitie eerst eens kijken wat er allemaal lag, aldus betrokken ambtenaar V.

4. Betrokken ambtenaar A. verklaarde tijdens het onderzoek dat hij wijkagent is in de wijk waar de ouders van verzoeker wonen. De familie heeft al jaren ruzie met elkaar. De mutatie van 17 september 2004 was opgemaakt na een bezoek van verzoeker aan het politiebureau. A. kon zich dit echter niet herinneren, maar uit de mutatie bleek dat verzoeker die dag aangifte had willen doen. Volgens A. is het goed mogelijk dat hij toen aan verzoeker had meegedeeld dat vooralsnog geen afzonderlijke aangifte zou worden opgenomen, maar dat hij zijn relaas wel in een vrije mutatie wilde vastleggen. A. stond nog enigszins bij dat de reden hiervoor was gelegen in het feit dat het onderhavige incident - wat een aaneenschakeling was van over en weer gepleegde strafbare feiten, waaronder dus de vernieling van de auto van verzoeker - door het crimeteam in het onderzoek zou worden meegenomen, aldus betrokken ambtenaar A.

5. Verzoeker liet in zijn reactie onder meer weten dat hij betrokken ambtenaar A. op 17 september 2004 had gevraagd waarom hij geen aangifte opnam. A. had hem toen gezegd dat dit niet kon, omdat het dan over en weer was. Verzoeker was het hier niet mee eens, maar A. maakte toch slechts een mutatie op, aldus verzoeker.

6. In zijn reactie liet de korpsbeheerder weten dat naar zijn mening er terecht voor was gekozen om geen aangifte op te nemen tijdens het verhoor.

Voorts herhaalde hij dat in overleg met de officier van justitie was afgesproken dat het onderzoek zich diende te richten op de geweldsuitpattingen en niet op de randverschijnselen. Met de officier van justitie was afgesproken dat er niet zou worden overgegaan tot het opnemen van aangiften door middel van een op te maken proces-verbaal van aangifte. Verzoeken tot het doen van aangifte dienden te worden vermeld in een verklaring of een vrije mutatie. Op deze wijze werden de verzoeken tot het doen van een aangifte wel geregistreerd. De klachtbehandelaar had alle medewerkers van de betreffende basiseenheid door middel van een interne mail geïnformeerd over de gemaakte afspraken met de officier van justitie. Kennelijk had betrokken ambtenaar A. uitvoering gegeven aan deze afspraak door het verzoek van verzoeker vast te leggen in

een mutatie. Van het e-mailbericht van de klachtbehandelaar was geen afschrift meer beschikbaar. Ook de afspraken met de officier van justitie waren niet schriftelijk vastgelegd.

Deze formeel van artikel 163 van het Wetboek van Strafvordering (Sv.: zie Achtergrond, onder 3.) afwijkende werkwijze wordt volgens de korpsbeheerder uitsluitend toegepast in bijzondere situaties waarin meerdere personen over en weer aangifte willen doen van verschillende strafbare feiten, waarvan reeds op voorhand vaststaat dat de aangifte niet zal leiden tot vervolging van een verdachte. In die zin kon hij de gekozen werkwijze alleszins billijken, aldus de korpsbeheerder.

Beoordeling

7. Het beginsel van fair play houdt voor bestuursorganen in dat zij burgers de mogelijkheid geven hun procedurele kansen te benutten. Op grond van artikel 163 van het Wetboek van Strafvordering (Sv) zijn opsporingsambtenaren verplicht om een aangifte van een strafbaar feit op te nemen (zie Achtergrond, onder 1.). Gelet op het zojuist genoemde beginsel, acht de Nationale ombudsman weinig ruimte aanwezig voor een uitzondering op de verplichting om zo'n aangifte op te nemen. Dit heeft te maken met het feit dat toetsing door de voor opsporing verantwoordelijke instantie, het Openbaar Ministerie, bij voorbaat onmogelijk is als gebeurtenissen die mogelijk voor een strafrechtelijke afdoening in aanmerking komen, niet in een aangifte worden opgenomen. Voor betrokkene staat dan niet de mogelijkheid open van beklag tegen niet-vervolging bij het gerechtshof, ingevolge artikel 12 Sv.

Het verzoek van 12 september 2004

8. Verzoeker heeft zijn wens om aangifte te doen geuit op het moment dat hij als verdachte was aangehouden en werd opgehouden voor verhoor. Hiermee is dus sprake van een andere situatie dan die waarin iemand zich met de bedoeling om aangifte te doen, tot de politie wendt.

Dit is van belang omdat de tijd dat een verdachte mag worden opgehouden voor verhoor of in verzekering mag worden gesteld, krachtens de bepalingen uit het Wetboek van Strafvordering, beperkt is in duur. De tijd die in dit kader beschikbaar is, dient dan ook besteed te worden aan het onderzoek naar het vermoedelijk gepleegde strafbare feit, waaronder bijvoorbeeld het verhoor van de verdachte, zodat snel duidelijk wordt of voortzetting van de vrijheidsbeneming noodzakelijk is. Voorkomen moet immers worden dat een verdachte langer van zijn vrijheid wordt beroofd dan gerechtvaardigd is. Om die reden is het dan ook juist dat de politie de tijd dat verzoeker was opgehouden voor verhoor en vervolgens in verzekering was gesteld, niet heeft besteed aan het opnemen van verzoekers aangifte maar aan het opsporingsonderzoek.

De Nationale ombudsman acht het van belang in dit kader verder nog op te merken dat de politie verzoeker op dat moment voldoende duidelijk heeft gemaakt dat hij zich met zijn wens om aangifte te doen alsnog tot de politie kon wenden. De politie heeft niet gehandeld in strijd met het beginsel van fair play.

De onderzochte gedraging is in zoverre behoorlijk.

Het verzoek van 17 september 2004

9. Uit de mutatie in kwestie noch uit de verklaring van de desbetreffende politieambtenaar is af te leiden dat aan verzoeker instemming met het niet-opnemen van aangifte is gevraagd. Dit lag ook niet voor hand, gelet op de afspraak die met de officier van justitie was gemaakt. De Nationale ombudsman gaat er dan ook van uit dat er geen sprake is geweest van instemming van verzoeker met het slechts muteren van de vernieling.

Verder acht de Nationale ombudsman aannemelijk dat de aangifte niet is opgenomen in verband met meergemelde afspraak die inmiddels met de officier van justitie was gemaakt om aangiften met betrekking tot incidenten binnen de familie niet meer formeel op te nemen, maar slechts te registreren.

10. In beginsel moet de politie zich houden aan afspraken die met het bevoegd gezag zijn gemaakt. In dit licht bezien, kan de politie op zichzelf dan ook niet worden verweten dat zij de aangifte niet heeft opgenomen. Echter, gelet op het feit dat de verantwoordelijkheid voor het niet-opnemen van aangifte in dit geval bij de officier van justitie lag, had van de politie wel mogen worden verwacht dat zij verzoeker de reden van het niet opnemen van aangifte had verteld en hem tevens had meegedeeld dat hij zich desgewenst tot de officier van justitie kon wenden met het verzoek de aangifte alsnog op te (doen) nemen. Door dit niet te doen heeft de politie gehandeld in strijd met het beginsel van fair play.

De onderzochte gedraging is op dit punt niet behoorlijk.

B. Ten aanzien van de officier van justitie te Groningen

Bevindingen

1. Verzoeker klaagt er verder over dat de officier van justitie te Groningen bovengenoemd korps heeft aangegeven dat de aangiften omtrent verzoekers familieruzie die geen betrekking hebben op geweld niet meer moesten worden opgenomen, maar dat zij slechts dienden te worden vastgelegd in mutaties.

2. De minister acht de klacht gegrond, onder verwijzing naar het ambtsbericht van de hoofdofficier van justitie te Groningen. Deze merkte onder meer op dat de familievete al onevenredig beslag op de beschikbare capaciteit had gelegd en dat de indruk bestond dat de oorzaak van het mislukken van bemiddelingspogingen is gelegen in het feit dat

betrokkenen niet bereid zijn hun eigen handelwijze te veranderen. Hoewel de hoofdofficier van justitie wel begrip kon opbrengen voor de keuze van de officier van justitie, was het juist geweest als ervoor zou zijn gekozen om van alle (reële) aangiften proces-verbaal te laten opmaken, waarna steeds beoordeeld had moeten worden of er voldoende indicaties waren om over te gaan tot opsporing dan wel vervolging, waardoor verzoeker zich over een eventuele beslissing om niet tot vervolging over te gaan zou kunnen beklagen bij het gerechtshof.

3. De officier van justitie verklaarde tijdens het onderzoek dat zij zich het overleg met de politie in september 2004 niet meer kon herinneren, maar dat zij zich goed kon voorstellen dat zij met de politie had afgesproken dat onderzoek met betrekking tot het voorval op 11 september 2004 zich diende toe te spitsen op de openlijke geweldpleging c.q. mishandeling en dat andere feiten ter informatie dienden te worden meegenomen.

De reden voor deze afspraak was geweest dat de familie van verzoeker met hun onderlinge aangiften veel werk voor de politie genereert, wat niet leidt tot oplossingen in hun onderlinge ruzies. Bij een familievete zoals hier, werd in eerste instantie door de politie bemiddeld. Als dit niet tot resultaat leidde, werden vaak andere praktische maatregelen genomen. In dit geval was daarom afgesproken om niet elke aangifte meer op te nemen, maar slechts te muteren. De officier van justitie zag het als haar taak om zich in dit soort zaken tot de hoofdlijnen te richten, en niet tot de bijzaken. Daarom werd nog slechts aandacht besteed aan de geweldsdelicten, aldus de officier van justitie.

In antwoord op de vraag of het Openbaar Ministerie dan nog wel kennisneemt van de andere gepleegde strafbare feiten, deelde zij mee dat zij in het bedrijfsprocessensysteem van de politie kon kijken, en zich zo op de hoogte kon stellen van de mutaties die de politie over de andere strafbare feiten had gemaakt. Ook nam zij kennis van de informatie via de processen-verbaal van de zaken die wel bij het Openbaar Ministerie terechtkwamen, en via communicatie met de politie.

Op de vraag hoe de afspraak met de politie om niet alle aangiften op te nemen zich verhoudt met artikel 161 en 163 van het Wetboek van Strafvordering, deelde zij mee dat zij beseftte dat de afspraak op gespannen voet staat met de wet. Op deze wijze wordt de burger namelijk de beklagprocedure bij het gerechtshof onthouden. Het Openbaar Ministerie werkt echter met schaarste, zodat het praktisch moeten handelen. Dit noopt tot dit soort beslissingen, aldus de officier van justitie.

Beoordeling

4. Ook deze gedraging moet worden getoetst aan het hiervoor onder A.7. genoemde beginsel van fair play.

5. Met de minister van Justitie is de Nationale ombudsman van oordeel dat de keuze om geen aangifte te laten opnemen niet juist was. Op die manier werd aan verzoeker immers een beklagmogelijkheid onthouden. De officier van justitie heeft dan ook gehandeld in strijd met het beginsel van fair play.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van het regionale politiekorps Groningen is niet gegrond;

ten aanzien van het verzoek van 12 september 2004

gegrond

ten aanzien van het verzoek van 17 september 2004

wegens schending van het beginsel van fair play.

De klacht over de onderzochte gedraging van de officier van justitie te Groningen is gegrond wegens strijd met het beginsel van fair play.

Onderzoek

Op 19 april 2005 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van de heer S. te Groningen, met een klacht over een gedraging van het regionale politiekorps Groningen.

Naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van de beheerder van het regionale politiekorps Groningen (de burgemeester van Groningen) werd een onderzoek ingesteld.

Tijdens het onderzoek is gebleken dat de klacht tevens een gedraging van de officier van justitie te Groningen betrof. Naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van de minister van Justitie, werd vervolgens eveneens een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd de korpsbeheerder en de minister verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben. Daarnaast werd aan drie betrokken ambtenaren de gelegenheid geboden om commentaar op de klacht te geven. Deze ambtenaren zijn tijdens het onderzoek gehoord.

In verband met zijn verantwoordelijkheid voor justitieel politieoptreden werd ook de hoofdofficier van justitie te Groningen over de klacht geïnformeerd en in de gelegenheid

gesteld zijn zienswijze kenbaar te maken, voor zover daarvoor naar zijn oordeel reden was. De genoemde hoofdofficier maakte van deze gelegenheid geen gebruik. Tijdens het onderzoek kregen de korpsbeheerder, de minister en de verzoeker de gelegenheid op de door ieder van hen verstrekte inlichtingen te reageren.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen. De reactie van verzoeker gaf geen aanleiding om het verslag te wijzigen. De korpsbeheerder en de minister van Justitie deelden mee zich met de inhoud van het verslag te kunnen verenigen.

INFORMATIEOVERZICHT

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie:

1. Het verzoekschrift van verzoeker van 15 april 2005 met bijlagen.
2. Het standpunt van de beheerder van het regionale politiekorps Groningen van 19 juli 2005.
3. De verklaring van betrokken ambtenaar A. van 20 juni 2005.
4. De verklaring van betrokken ambtenaar V. van 29 juli 2005.
5. De reactie van verzoeker van 21 augustus 2005.
6. De reactie van de korpsbeheerder van 20 oktober 2005.
7. De nadere reactie van verzoeker van 12 november 2005.
8. De verklaring van de officier van justitie te Groningen van 10 maart 2006.
9. Het standpunt van de minister van Justitie van 4 april 2006.

Bevindingen

Zie onder BEOORDELLING.

Achtergrond

Wetboek van Strafvordering (Sv.)

1. Artikel 12, eerste lid

"Wordt een strafbaar feit niet vervolgd of de vervolging niet voortgezet, dan kan de rechtstreeks belanghebbende daarover schriftelijk beklag doen bij het gerechtshof, binnen

het rechtsgebied waarvan de beslissing tot niet vervolging of niet verdere vervolging is genomen. Indien de beslissing tot niet vervolging is genomen door de officier van justitie bij het landelijk parket, is bevoegd het gerechtshof te 's-Gravenhage."

2. Artikel 161

"Ieder die kennis draagt van een begaan strafbaar feit is bevoegd daarvan aangifte of klachte te doen."

3. Artikel 163

1. De aangifte van eenig strafbaar feit geschiedt mondeling of schriftelijk bij den bevoegden ambtenaar, hetzij door den aangever in persoon, hetzij door een ander, daartoe door hem van eene bijzondere schriftelijke volmacht voorzien.
2. De mondelinge aangifte wordt door den ambtenaar die haar ontvangt, in geschrifte gesteld en na voorlezing door hem met den aangever of diens gemachtigde ondertekend. Indien deze niet kan teekenen, wordt de reden van het beletsel vermeld.
3. De schriftelijke aangifte wordt door den aangever of diens gemachtigde ondertekend.
4. De schriftelijke volmacht, of, zoo zij voor een notaris in minuut is verleden, een authentiek afschrift daarvan, wordt aan de akte gehecht.
5. Tot het ontvangen van de aangiften bedoeld in de artikelen 160 en 161, zijn de opsporingsambtenaren, en tot het ontvangen van de aangiften bedoeld in artikel 162, de daarbij genoemde ambtenaren verplicht. (...)"